

สภาพและปัญหาการจัดการนิเทศภายใน โรงเรียนของหมวดวิชาสังคมศึกษา
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11

นางวราภรณ์ โทณะพันธ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชามัธยมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2537

ISBN 974-583-638-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

019208 117882798

STATE AND PROBLEMS OF IN-SCHOOL SUPERVISION ORGANIZATION OF
SOCIAL STUDIES DEPARTMENTS IN SECONDARY SCHOOLS UNDER THE
JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION,
EDUCATIONAL REGION ELEVEN

Mrs. Waraporn Tonapan

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Secondary Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1994

ISBN 974-583-638-8

หัวข้อวิทยานิพนธ์ สภาพและปัญหาการจัดการนิเทศภายใน โรงเรียน ของหมวดวิชาสังคมศึกษา
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11

โดย นางวราภรณ์ โทณะพันธ์

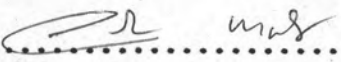
ภาควิชา มัธยมศึกษา

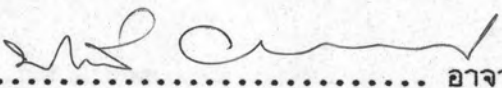
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิบูลศรี วาสนสมสิทธิ์

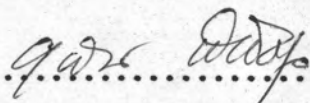
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

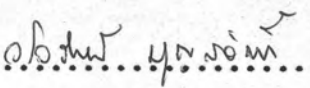

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากิจ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลย์ พานิช)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิบูลศรี วาสนสมสิทธิ์)

..... กรรมการ
(ศาสตราจารย์ยุพิน นิธิกุล)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์)

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีด้วยความกรุณาอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นิบุลศรี วัฒนสมสิทธิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้ข้อคิดเห็น คำปรึกษา คำแนะนำ และช่วยตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง ถึงแม้จะมีงานและภาระต่าง ๆ มากมาย แต่ท่านได้สละเวลาและให้ความเอาใจใส่กับผู้วิจัยตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่าน และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ยุหิน นิธิกุล ซึ่งได้ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้ กราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วลัย พาณิช ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำแนะนำในการแก้ไขวิทยานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้สละเวลาในการตรวจแบบสอบถาม และให้ข้อเสนอแนะอันมีค่ายิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษา และครูสังคมศึกษาทุกท่านที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งทั้งในการตอบแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ และขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ทุนในการวิจัยครั้งนี้

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณมารดา ขอบคุณคุณทรงพล โทนะพันธ์ ที่ให้กำลังใจ และมีส่วนช่วยเหลือในการทำวิจัยครั้งนี้ ขอบคุณพี่ น้อง และเพื่อน ๆ ที่โรงเรียนราชินีไศล และเพื่อน ๆ ที่เรียนด้วยกัน ที่คอยได้ถามและให้กำลังใจเสมอมา

วราภรณ์ โทนะพันธ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	8
ขอบเขตของการวิจัย	8
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
2 วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง	10
การนิเทศการศึกษา	11
ความหมายของการนิเทศการศึกษา	11
จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา	14
การนิเทศศึกษาภายในโรงเรียน	18
ความหมายของการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน	20
ความจำเป็นของการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน	21
ลักษณะงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน	25
ปัญหาการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน	30

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การนิเทศวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียน	35
ความจำเป็นในการนิเทศวิชาสังคมศึกษา	35
บทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศวิชาสังคมศึกษา	37
กิจกรรมการนิเทศวิชาสังคมศึกษา	54
ปัญหาการนิเทศวิชาสังคมศึกษา	60
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	62
งานวิจัยในประเทศ	62
งานวิจัยในต่างประเทศ	71
3 วิธีดำเนินการวิจัย	76
การศึกษาค้นคว้า	76
การสัมพัตัวอย่างประชากร	76
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	79
การเก็บรวบรวมข้อมูล	81
การวิเคราะห์ข้อมูล	81
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	84
ข้อมูลจากแบบสอบถาม	86
ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์	124
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	149
สรุปผลการวิจัย	152
อภิปรายผล	162
ข้อเสนอแนะ	173

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
รายการอ้างอิง	176
ภาคผนวก	189
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	190
ภาคผนวก ข รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	192
ภาคผนวก ค หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย	195
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	201
ประวัติผู้เขียน	231

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนโรงเรียนที่ได้จากการคำนวณเทียบสัดส่วนจำแนกตามจังหวัด	77
2	จำนวนโรงเรียนที่ใช้เก็บข้อมูลและตัวอย่างประชากรผู้บริหาร หัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษา และครูสังคมศึกษา	78
3	จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหาร หัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษา และ ครูสังคมศึกษาด้านสถานภาพและข้อมูลทั่วไป	86
4	จำนวนและค่าร้อยละของสภาพการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน ของหมวดวิชาสังคมศึกษา ในด้านการวางแผนงานนิเทศ	88
5	จำนวนและค่าร้อยละของสภาพการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนของ หมวดวิชาสังคมศึกษา ในด้านการใช้หลักสูตร	90
6	จำนวนและค่าร้อยละของสภาพการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนของ หมวดวิชาสังคมศึกษา ในด้านเนื้อหาวิชาและหนังสือเรียน	92
7	จำนวนและค่าร้อยละของสภาพการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนของ หมวดวิชาสังคมศึกษา ในด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	94
8	จำนวนและค่าร้อยละของสภาพการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนของ หมวดวิชาสังคมศึกษา ในด้านสื่อการเรียนการสอน	96

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
9	จำนวนและค่าร้อยละของสภาพการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนของ หมวดวิชาสังคมศึกษา ในด้านการวัดและประเมินผล	98
10	จำนวนและค่าร้อยละของสภาพการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนของ หมวดวิชาสังคมศึกษา ในด้านการส่งเสริมสมรรถภาพทางวิชาการ ของครูสังคมศึกษา	100
11	จำนวนและค่าร้อยละของสภาพการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนของ หมวดวิชาสังคมศึกษา ในด้านการติดตามและประเมินผลงานนิเทศ	102
12	คำมีชฌิม เลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการจัดการนิเทศ ภายในโรงเรียน ของหมวดวิชาสังคมศึกษา ในด้านการวางแผนงานนิเทศ	104
13	คำมีชฌิม เลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการจัดการนิเทศ ภายในโรงเรียน ของหมวดวิชาสังคมศึกษา ในด้านการใช้หลักสูตร	106
14	คำมีชฌิม เลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการจัดการนิเทศ ภายในโรงเรียน ของหมวดวิชาสังคมศึกษา ในด้านเนื้อหาวิชาและ หนังสือเรียน	108
15	คำมีชฌิม เลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการจัดการนิเทศ ภายในโรงเรียน ของหมวดวิชาสังคมศึกษา ในด้านกิจกรรมการเรียน การสอน	109

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
16	คำมีชฌิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการจัดการนิเทศ ภายในโรงเรียน ของหมวดวิชาสังคมศึกษา ในด้านสื่อการเรียนการสอน.	111
17	คำมีชฌิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการจัดการนิเทศ ภายในโรงเรียน ของหมวดวิชาสังคมศึกษา ในด้านการวัดและ ประเมินผล	113
18	คำมีชฌิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการจัดการนิเทศ ภายในโรงเรียน ของหมวดวิชาสังคมศึกษา ในด้านการส่งเสริม สมรรถภาพทางวิชาการของครูสังคมศึกษา	115
19	คำมีชฌิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการจัดการนิเทศ ภายในโรงเรียน ของหมวดวิชาสังคมศึกษา ในด้านการติดตามและ ประเมินผลงานนิเทศ	117
20	จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษาที่ตอบ เกี่ยวกับสภาพการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน ของหมวดวิชาสังคมศึกษา ในด้านการวางแผนงานนิเทศ	124
21	จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษาที่ตอบ เกี่ยวกับสภาพการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน ของหมวดวิชาสังคมศึกษา ในด้านการวางแผนงานนิเทศ	126

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
22	จำนวนและคำร้อยละของผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษาที่ตอบ เกี่ยวกับสภาพการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน ของหมวดวิชาสังคมศึกษา ในด้านการใช้หลักสูตร	127
23	จำนวนและคำร้อยละของผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษาที่ตอบ เกี่ยวกับปัญหาการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน ของหมวดวิชาสังคมศึกษา ในด้านการใช้หลักสูตร	129
24	จำนวนและคำร้อยละของผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษาที่ตอบ เกี่ยวกับสภาพการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน ของหมวดวิชาสังคมศึกษา ในด้านเนื้อหาวิชาและหนังสือเรียน	130
25	จำนวนและคำร้อยละของผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษาที่ตอบ เกี่ยวกับปัญหาการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน ของหมวดวิชาสังคมศึกษา ในด้านเนื้อหาวิชาและหนังสือเรียน	132
26	จำนวนและคำร้อยละของผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษาที่ตอบ เกี่ยวกับสภาพการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน ของหมวดวิชาสังคมศึกษา ในด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	133
27	จำนวนและคำร้อยละของผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษาที่ตอบ เกี่ยวกับปัญหาการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน ของหมวดวิชาสังคมศึกษา ในด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	135

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
28	จำนวนและคำร้อยละของผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษาที่ตอบ เกี่ยวกับสภาพการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน ของหมวดวิชาสังคมศึกษา ในด้านสื่อการเรียนการสอน 136
29	จำนวนและคำร้อยละของผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษาที่ตอบ เกี่ยวกับปัญหาการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน ของหมวดวิชาสังคมศึกษา ในด้านสื่อการเรียนการสอน 139
30	จำนวนและคำร้อยละของผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษาที่ตอบ เกี่ยวกับสภาพการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน ของหมวดวิชาสังคมศึกษา ในด้านการวัดและประเมินผล 140
31	จำนวนและคำร้อยละของผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษาที่ตอบ เกี่ยวกับปัญหาการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน ของหมวดวิชาสังคมศึกษา ในด้านการวัดและประเมินผล 143
32	จำนวนและคำร้อยละของผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษาที่ตอบ เกี่ยวกับสภาพการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน ของหมวดวิชาสังคมศึกษา ในด้านการส่งเสริมสมรรถภาพทางวิชาการของครูสังคมศึกษา..... 144
33	จำนวนและคำร้อยละของผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษาที่ตอบ เกี่ยวกับปัญหาการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน ของหมวดวิชาสังคมศึกษา ในด้านการส่งเสริมสมรรถภาพของครูสังคมศึกษา 146

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
34	จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษาที่ตอบ เกี่ยวกับสภาพการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน ของหมวดวิชาสังคมศึกษา ในด้านการติดตามและประเมินผลงานนิเทศ	147
35	จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษาที่ตอบ เกี่ยวกับปัญหาการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน ของหมวดวิชาสังคมศึกษา ในด้านการติดตามและประเมินผลงานนิเทศ	148